

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΤΑΣΟΥ ΓΙΑΝΝΙΤΣΗ

ΣΤΟΝ «ALPHA 98,9»

ΔΕΥΤΕΡΑ 5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2006

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Έχουμε τη χαρά να έχουμε μαζί μας τον πρώην Αναπληρωτή Υπουργό Εξωτερικών, κεντρικό στέλεχος του ΠΑΣΟΚ, τον κ. Τάσο Γιαννίτση. Καλησπέρα σας, καλώς ήρθατε.

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Καλησπέρα σας.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Πρέπει να πούμε στους ακροατές μας ότι ο βασικός λόγος για τον οποίο σας προσκαλέσαμε ήταν η ανακοίνωση του ΠΑΣΟΚ σύμφωνα με την οποία το ΠΑΣΟΚ, η κυβέρνηση Σημίτη δεν είχε φτάσει σε συμφωνία ή περίπου σε συμφωνία με την τουρκική κυβέρνηση της εποχής, το 2003, και είχε κάνει αρκετή δουλειά προετοιμασίας με βάση, όπως είπε ο κ. Αθανασάκης, και τα έγγραφα τα οποία δώσατε εσείς κατά τη διάρκεια της αλλαγής φρουράς στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εξωτερικών. Ανταποκριθήκατε σ' αυτή την πρόσκληση και δε θα ξεκινήσουμε ρωτώντας σας αν ήταν μια ανάσα η συμφωνία και η μετάβαση, η μεταφορά των θεμάτων του Αιγαίου στη Χάγη.

Θα ξεκινήσουμε λίγο πιο πρακτικά: Ήταν δυνατόν εκείνη την εποχή να υπάρξει συμφωνία;

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Νομίζω ότι είναι ένα ερώτημα που θέλει μια πολύ ξεκάθαρη απάντηση και το λέω αυτό γιατί το ερώτημα έχει τεθεί πολλές φορές και με πολλές παραλλαγές και οι απαντήσεις πολύ συχνά υπεκφεύγουν. Και γιατί υπεκφεύγουν: Να θυμηθούμε ότι όλη αυτή η διαδικασία για το Δικαστήριο της Χάγης και οι διερευνητικές συναντήσεις που γίνονταν, είχα ως στόχο το

Δεκέμβρη του 2004, το Συμβούλιο Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου σύμφωνα με την απόφαση του Ελσίνκι, οι δυο χώρες και κυρίως η Τουρκία, θα όφειλαν να πάνε στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης για την επίλυση των διαφορών, εφ' όσον δε θα μπορούσαν να τα έχουν βρει μεταξύ τους. Άρα το κρίσιμο σημείο της όλης αυτής διαδικασίας ήταν ο Δεκέμβριος και το Συμβούλιο Κορυφής του 2004.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κρίσιμο ήταν. Διασφαλισμένο ήταν;

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Και κρίσιμο και διασφαλισμένο, γιατί όπως είδατε το Δεκέμβριο του 2004 το Συμβούλιο Κορυφής έδωσε το πράσινο φως για να δοθεί ημερομηνία έναρξης διαπραγματεύσεων στην Τουρκία, άρα ήταν ένα σημείο κρίσιμο. Εκεί η Ελλάδα και η Τουρκία όφειλαν να έχουν φτάσει σε ένα σημείο την ώρα της αλήθειας, όπου είτε θα είχαν συμφωνήσει μεταξύ τους, είτε θα είχαν υπογράψει –μπορεί να μην είχαν υπογράψει το συμφωνητικό, θα είχαν κάνει όμως μια κατ' αρχήν συμφωνία για να πάνε στη Χάγη.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Διαπιστώθηκε όμως ότι δεν είχαμε φτάσει σ' αυτό το σημείο εκείνη την εποχή. Τι θα μπορούσε να κάνει η ελληνική κυβέρνηση;

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Να μου επιτρέψετε να σας απαντήσω στο ερώτημα αυτό αφού αναφερθώ σε ένα άλλο σημείο το οποίο έχει πάρα πολύ μεγάλη σημασία. Και το σημείο που έχει πάρα πολύ μεγάλη σημασία είναι ότι είναι αδύνατο και διαπραγματευτικά θα ήταν αστείο όποιος το υποστηρίζει, οι δυο χώρες να έχουν φθάσει σε μια συμφωνία για το θέμα της Χάγης πριν η Τουρκία έχει εξασφαλίσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση μία διαβεβαίωση ότι το Δεκέμβριο θα δοθεί το πράσινο φως. Η Τουρκία δεν ήθελε τη Χάγη με τίποτα.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Γιατί δεν υπήρχε μια δεσμευτική ρήτρα κ. Γιαννίτση φερ' ειπείν στο Συμβούλιο Κορυφής του Δεκεμβρίου του 2002 για παράδειγμα;

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Μα υπήρχε η δέσμευση ότι έπρεπε μέχρι το 2004 και η δέσμευση αυτή είχε ακολουθηθεί μέχρι τότε, ήταν σαφές ότι ήταν ένα ορόσημο. Άρα το παζάρι και η πίεση, ο μοχλός πίεσης από την Ελλάδα προς την Τουρκία να συμφωνήσει για τη Χάγη, θα έπρεπε να γίνει παράλληλα με τη διαβεβαίωση της Ευρώπης προς την Τουρκία ότι «εντάξει, εάν πας στη Χάγη, αν συμφωνήσεις να πας στη Χάγη -που δε θέλεις να πας στη Χάγη-, θα ξέρεις ότι εγώ σου έχω δώσει την κατ' αρχήν έγκριση, την οποία επισήμως θα τη δώσω το Δεκέμβριο. Διαφορετικά, θα ήταν αφελές να δεχθεί η Τουρκία να

Επομένως η κυβέρνηση που θα προέκυπτε είχε την καυτή πατάτα, ότι την ώρα της αλήθειας είτε θα προχωρούσε είτε δε θα προχωρούσε. Καταλαβαίνετε ότι για το ΠΑΣΟΚ ήταν κάτι παραπάνω από ένα θέμα ώρας της αλήθειας. Το ΠΑΣΟΚ είτε θα έφτανε μέχρι το τέλος την πολιτική του και θα το αποδείκνυε, ή όχι. Αν δεν το έκανε θα ήταν υπερήμερο απέναντι στον ελληνικό λαό. Η Νέα Δημοκρατία είδαμε τι επιλογή έκανε.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Τι δεν έπραξε η ελληνική κυβέρνηση κατά τη διάρκεια της συζήτησης το Δεκέμβρη του 2004 στο Συμβούλιο Κορυφής. Έκανε μια επιλογή, τι δεν έκανε;

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Κοιτάξτε, η ελληνική κυβέρνηση, η νέα ελληνική κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, πρώτον δεν προχώρησε στην ουσία της ιστορίας, δηλαδή να πει αν θέλει ή αν δεν θέλει να πάει στη Χάγη. Εμπρακτα, όχι μόνο το άφησε σε εκκρεμότητα, όχι μόνο δεν έκανε τίποτα, αλλά δέχθηκε και καθόρισε και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης το Δεκέμβριο του 2004, τα οποία αντί να προβλέπουν ότι η Τουρκία οφείλει, έχει υποχρέωση να πάει στη Χάγη, προβλέπουν ότι οι δυο πλευρές, εάν το κρίνουν σκόπιμο, θα πάνε με το θέμα στη Χάγη. Αυτό κάνει μια τεράστια και θεμελιακή διαφορά.

Σημαίνει ότι ελληνική κυβέρνηση παραιτήθηκε του δικαιώματός της να χρησιμοποιήσει τον μοχλό της Χάγης για να πιέσει την Τουρκία να υποχρεωθεί να πάει εκεί και το άφησε στην ελεύθερη βούλησή της και μάλιστα χωρίς να έχει πια το μοχλό του βέτο πάνω στην έναρξη των διαπραγματεύσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τώρα η Τουρκία δεν έχει καμία κύρωση εάν αποφασίσει οποιαδήποτε στιγμή να μην πάει στη Χάγη. Όμως εκείνη τη στιγμή αν η Ελληνική Κυβέρνηση έθετε το θέμα, ότι Τουρκία δεν δέχεται τη Χάγη, όλη η Ένωση ήταν υποχρεωμένη να πάρει την απόφαση αναβολής των διαπραγματεύσεων.

Τώρα η Ελληνική Κυβέρνηση, η όποια Ελληνική Κυβέρνηση θα είναι υποχρεωμένη να ξεκινήσει ξανά και να βάζει αυτή μόνη της το θέμα, χωρίς να έχει την υποχρεωτική θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως προβλεπόταν στο Ελσίνκι.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε Γιαννίτση, ο μοχλός της Χάγης είναι το ίδιο πράγμα με τον μοχλό του Ελσίνκι;

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Κοιτάξτε, το Ελσίνκι προέβλεπε και την ένταξη της Κύπρου και προέβλεπε και το Κυπριακό, την επίλυση του Κυπριακού, ως μια διαδικασία στην οποία τα μέλη τα εμπλεκόμενα υποχρεούνταν ή εν πάση περιπτώσει ανελάμβαναν την υποχρέωση να προσπαθήσουν να βρουν μια λύση. Η Χάγη ήταν ένα από τα στοιχεία του Ελσίνκι, δεν ήταν το μοναδικό στοιχείο του Ελσίνκι.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Το ρωτώ γιατί, απ' ότι ίσως θυμούνται κάποιοι από τους ακροατές μας, ή θα φρεσκάρουμε την μνήμη τους, αμέσως μετά την απόφαση του Ελσίνκι, αμέσως μετά τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου το Δεκέμβριο του 1999 μια επιστολή του Λιπόνεν, του Φιλανδού Πρωθυπουργού έφθασε στην Κωνσταντινούπολη καταρχήν και στην Άγκυρα κατά δεύτερον και σύμφωνα με το κείμενο που απεκαλύφθη από ελληνική εφημερίδα, από την εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» διαβεβαίωνε εγγράφως ότι με τα συμπεράσματα της Συνόδου δεν εισάγονται νέα κριτήρια για την ένταξη της Τουρκίας.

Επίσης η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θέτει προθεσμία το χρονικό όριο του 2004. Αυτό δεν είναι, ας το πούμε έτσι, ακυρωτικό των όσων υποστηρίζει το ΠΑΣΟΚ σήμερα για την πραγματική δύναμη του Ελσίνκι υπέρ των ελληνικών συμφερόντων;

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Ουσιαστικά μου λέτε ότι η επιστολή του, της οποίας η νομική υπόσταση, η νομική δύναμη, αμφισβητήθηκε έντονα τότε από πολλές πλευρές, ακυρώνει τις αποφάσεις και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου Κορυφής, στο οποίο ο ίδιος ήταν Πρόεδρος. Αυτό δεν γίνεται.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Υπήρχε μια ελληνική και μια τουρκική ερμηνεία για τα πράγματα, καταρχήν το ότι η επιστολή είναι μέρος του Κοινοτικού Κεκτημένου, μέρος της απόφασης του Ελσίνκι για το κεκτημένο, αυτό έλεγε η τουρκική πλευρά και αυτό δεν διαψευδούνταν από την Ευρωπαϊκή Προεδρία τότε και η Ελλάδα έλεγε, βεβαίως ένα τέτοιο κείμενο δεν είναι μέρος των συμπερασμάτων.

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Δεν υπάρχει κανένα κείμενο το οποίο να μπορεί να ακυρώσει, ή να έρθει σε αντίφαση με τις επίσημες αποφάσεις ενός Συμβουλίου Κορυφής, είναι το υπέρτατο όργανο, ένα αυτό.

Και δεύτερον, ότι ακόμα και αν δεχθώ, ακόμα και αν κάνω την υπόθεση και δεχθώ ότι αυτό που έγραψε έχει μια βάση, θα σας έλεγα ότι ναι,

θα μπορούσε θεωρητικά το 2004 τον Δεκέμβριο να έρθουν τα μέρη και να πούν ότι δεν είναι έτοιμα, είτε η Ευρωπαϊκή Ένωση, είτε η Ελλάδα με την Τουρκία.

Θα μπορούσε η Ελλάδα για παράδειγμα να δεχθεί ότι η Τουρκία δεν φαίνεται να είναι τόσο έτοιμη ακόμα για την Χάγη και να συναινέσει σε μετάθεση της ημερομηνίας του Δεκεμβρίου του 2004, π.χ. για τον Ιούνιο του 2005, ή τον Δεκέμβριο του 2005. Με την προϋπόθεση όμως, ότι όλο το πακέτο θα μετατεθεί, όχι μόνο αυτό το μέρος.

Επομένως θα μπορούσε θεωρητικά να υπάρξει αναβολή στο 2004 χωρίς ζημιά για την Ελλάδα και για το θέμα.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Στην τηλεφωνική γραμμή έχουμε τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Εξωτερικών κ. Γιώργο Κουμουτσάκο.

Κύριε Κουμουτσάκο καλησπέρα σας. Τι παραλάβετε κ. Κουμουτσάκο τελικά; Ήμασταν μια ανάσα από μια συμφωνία;

Γ. ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ: Κοιτάξτε, εγώ δε θέλω να επαναλάβω κάτι το οποίο έχει σαφώς απαντηθεί από τον κυβερνητικό εκπρόσωπο σήμερα στη συνάντησή του με τους πολιτικούς και διπλωματικούς συντάκτες. Η απάντησή του νομίζω είναι απολύτως κατηγορηματική και εγώ να συμπληρώσω στην ήδη δοθείσα απάντηση, ότι καμία πληροφορία δεν υπάρχει στο Υπουργείο Εξωτερικών που να συνηγορεί ότι υπήρξε μια τέτοια πρόοδος η οποία να έδειχνε ότι ήταν κάτι κοντά. Αυτό αφορά βεβαίως ό,τι παρελήφθη και τα αρχεία τα οποία παρελήφθησαν. Αντιλαμβάνεστε ότι μόνο σ' αυτή τη βάση εγώ μπορώ να δώσω μια απάντηση.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Είναι θέμα εκτίμησης κ. Κουμουτσάκο το πόσο κοντά βρισκόμαστε; Μιας πολιτικής αποτίμησης, ας το ονομάσω έτσι;

Γ. ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ: Άκουσα το επιχείρημα του σεβαστού Καθηγητού και πρώην υφυπουργού εξωτερικών, του κ. Γιαννίτση, ο οποίος έθεσε θέμα πολιτικής αντίληψης, νομίζω ότι εδώ, χωρίς να θέλω με κανέναν τρόπο να αντιδικήσω, νομίζω ότι αυτό το επιχείρημα δεν μπορεί εύκολα να στηριχθεί και εν πάση περιπτώσει είναι μια προσωπική κρίση. Κατ' αρχήν εγώ δε θα ήθελα να σχολιάσω καθόλου μια προσωπική κρίση του κ. Γιαννίτση, η οποία βεβαίως δε σημαίνει ότι είναι και αντικειμενική κρίση των πραγμάτων. Από κει και πέρα, επειδή άκουσα ότι υπάρχουν δύο θέματα, θα ήθελα να ξεκαθαρίσω

απ' την αρχή πρώτον την ευαισθησία του δικού μου ρόλου ως εκπροσώπου του Υπουργείου Εξωτερικών σ' αυτή τη συζήτηση την οποία βρίσκω εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και θα ήθελα να ξεκινήσω με κάτι θετικό, ότι έτσι κι αλλιώς η συζήτηση αυτή βρίσκεται εντός ενός πλαισίου διακομματικής στρατηγικής.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Έχει επιτευχθεί η συγκρότηση αυτής της στρατηγικής κ. Κουμουτσάκο;

Γ. ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ: Θα τα απαντήσω όλα αυτά σε μια τοποθέτηση πολύ σύντομη. Πρώτον, βρισκόμαστε εντός μιας διακομματικής στρατηγικής, από κει και πέρα γίνονται δυο συγκεκριμένα τακτικά ερωτήματα: Πόσο δεσμευτικό ήταν το Ελσίνκι. Πιστεύω ότι η διατύπωση του κειμένου αν κανείς τη δει με προσοχή, δεν επιτρέπει μία και μόνο αυθεντική ερμηνεία αλλά πολλές περισσότερες.

Θα ήθελα να επισημάνω και πάλι ότι η συζήτησή μας ούτως ή άλλως γίνεται στα πλαίσια μιας συγκεκριμένης στρατηγικής την οποία την έχουν αποδεχθεί και τα δυο μεγάλα κόμματα, δηλαδή μιας επιθυμίας της Ελλάδας να στηρίξει την ευρωπαϊκή προσαρμογή της Τουρκίας. Τίθενται όμως διάφορα τακτικής φύσεως ερωτήματα. Το πρώτο απ' αυτά είναι πόσο δεσμευτικό ήταν το Ελσίνκι, είναι ένα θέμα το οποίο επανέρχεται. Εγώ θα ήθελα να μείνω μόνο στη διατύπωση αυτή καθαυτή του κειμένου, η οποία εγώ βλέπω και νομίζω ότι όποιος καλόπιστος αναγνώστης διαβάσει ότι έχει ασάφειες και είναι μια ομιχλώδης διατύπωση, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι την κρίσιμη στιγμή η ερμηνεία την οποία έδινε η ελληνική πλευρά θα επικρατούσε, πόσο μάλλον που υπήρχε και η επιστολή Λίπτονεν στην οποία αναφερθήκατε, αποδεχόμενος βέβαια τα λέω αυτά, ότι δεν ανατρέπει μι επιστολή έστω και του προεδρεύοντος, το συνολικό κείμενο του Συμβουλίου.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Άρα τουλάχιστον σε αυτό συμφωνείτε με όσα είπε ο κ. Γιαννίτσης.

Γ. ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ: Επειδή υπάρχει μια συζήτηση περί εγκαταλείψεως, εάν πράγματι τα όσα προέβλεπαν στο Ελσίνκι ήταν πρώτον δεσμευτικά και πώς τα χειριστήκαμε κατόπιν...

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Πάντως οφείλει κάποιος να πει ότι ο κ. Μολυβιάτης δεν ήταν και πιο ένθερμος υποστηρικτής των όσων επιτεύχθηκαν ή συμφωνήθηκαν στο Ελσίνκι.

Γ. ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ: Εδώ δε νομίζω ότι ισχύει αυτό, αλλά θα σας πω κάτι πολύ συγκεκριμένο χωρίς καμία διάθεση κριτικής από αυτά που αντιμετώπισε η ελληνική Διαπραγματευτική Ομάδα το Δεκέμβριο, στην προσπάθειά της να αξιοποιήσει όσο περισσότερο γινόταν τη συγκεκριμένη συγκυρία. Όταν λοιπόν προτείναμε στους εταίρους μας να εμπλουτιστούν με πολλά στοιχεία, τα προαπαιτούμενα και οι προϋποθέσεις για την Τουρκία, πράγμα το οποίο καταφέραμε εν πολλοίς, ξέρετε ποια ήταν η πρώτη αντίδραση; Η πρώτη αντίδραση ήταν μια παραπομπή των Ελλήνων διαπραγματευτών το Δεκέμβριο του 2004, στα συμπεράσματα της Προεδρίας της Κοπεγχάγης το Δεκέμβριο του 2002 όπου –και σας διαβάζω από το κείμενο- αναφέρεται το εξής: «Εφ' όσον το ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου του 2004 βάσει έκθεσης και εισήγησης τις Επιτροπής αποφασίσει ότι η Τουρκία πληροί τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης»–δεν αναφέρεται τίποτε άλλο- η Ευρωπαϊκή Ένωση θ' αρχίσει χωρίς καθυστέρηση ενταξιακές διαπραγματεύσεις με την Τουρκία.

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Μα προφανώς ισχύει το Ελσίνκι. Είναι προφανέστατο και θα μου επιτρέψετε να προσθέσω κάτι σε αυτά που λέχθηκαν, ότι μπορεί να υπάρχει θέμα ερμηνείας, το είχε βάλει η ίδια η Νέα Δημοκρατία σε ό,τι αφορά τα θέματα που θα μπορούσαν να πάνε στη Χάγη. Το μείζον γεγονός ότι το Δεκέμβριο του 2004 με τις αποφάσεις και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου τότε ακυρώθηκε η 'υποχρέωση' της Τουρκίας να πάει στη Χάγη, αυτό δεν αλλάζει εξ αιτίας των θεμάτων ερμηνείας. Δηλαδή άλλο τα θέματα ερμηνείας για το αντικείμενο υπαγωγής στη Χάγη, που θέτει ο κ. Κουμουτσάκο και που τα έχει θέσει η κυβέρνηση και ως Αντιπολίτευση παλιότερα και άλλο το θέμα ότι δεχθήκαμε αυτό που ήταν υποχρεωτικό και για το οποίο δεν υπήρχε καμία αμφισβήτηση, να μετατραπεί σε προαιρετικό και μάλιστα να το θέτει αν θελήσει κάποτε μόνη της η Ελλάδα, ενώ μέχρι το 2004 ήταν υποχρέωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γ. ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ: Εγώ να συμπληρώσω ότι αυτό το κείμενο της Κοπεγχάγης συμφωνήθηκε το 2002, δηλαδή δύο χρόνια πριν από τη λήξη του ορίου του πιεστικού σύμφωνα με μια ερμηνεία ορίου προς την Τουρκία. Η

ερώτηση που προκύπτει είναι: Γιατί το 2002 αποδεχθήκαμε ένα κείμενο το οποίο όριζε ότι με μόνο κριτήριο τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης και τίποτε άλλο η Τουρκία θα έπρεπε να ξεκινήσει τις διαπραγματεύσεις το Δεκέμβριο του 2004.

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Ξέρετε ότι τα συμπεράσματα των Συμβουλίων Κορυφής ισχύουν αθροιστικά εφ' όσον δεν υπάρχει αντίφαση μεταξύ τους. Άρα το γεγονός ότι το 2002 υπήρξε το κείμενο που λέτε, δεν αναιρεί τα συμπεράσματα του 1999. Ισχύουν παράλληλα και τα δύο, αλληλοσυμπληρώνονται, και αυτό ισχύει σε χιλιάδες Κοινοτικά κείμενα και σε εκατοντάδες αποφάσεις Συμβουλίων Κορυφής.

Γ. ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ: Άκουσα το επιχείρημα, πάντως αυτό επιτείνει τη σύγχυση ως προς τι τελικά έλεγε το Ελσίνκι και πόσο δεσμευτικό ήταν. Εγώ θα μείνω εκεί γιατί δεν προτίθεμαι και το αντιλαμβάνεται και ο κ. Γιαννίτσης, ότι δε μπορώ να μπω σε μια διελκυστίνδα που θα μπορούσε να πάρει χρώμα πολιτικό στη σημερινή μας συζήτηση. Υπάρχει όμως κι άλλο ένα θέμα: Το αντικείμενο της διαφοράς που θα πήγαινε στο Δικαστήριο. Εγώ γνωρίζω ότι και μετά το Ελσίνκι και σ' αυτό μόνο μπορώ να αναφερθώ, δηλαδή σε δημόσιες τοποθετήσεις, ότι και μετά το Ελσίνκι, σειρά δημοσίων τοποθετήσεων από τα πλέον επίσημα χείλη και των δυο κυβερνήσεων, ξεκινώντας από την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ και ακολουθώντας την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, ομιλούσαν περί μίας διαφοράς.

Δε θα κρίνω αν ήταν το σωστό ή το λάθος, εγώ πιστεύω ότι ήταν το σωστό, διότι αν πρόκειται να πας σε μια διαπραγμάτευση δε μπορείς να διευρύνεις το αντικείμενο της διαπραγμάτευσης κατά τρόπο που αρχικά δε σε συμφέρει, εν πάση περιπτώσει αυτή ήταν η δημόσια τοποθέτηση πολλών κυβερνητικών στελεχών και των δύο κυβερνήσεων. Εάν αυτό ισχύει ή όχι ακόμα, είναι ένα θέμα και εν πάση περιπτώσει θα πρέπει όσοι το θέτουν ως θέμα συζήτησης, να εξηγήσουν αν το θέτουν και τι περιεχόμενο δίνουν στην αμφισβήτηση αυτή.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Αν δεν ισχύει στο χώρο της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης ή της Νέας Δημοκρατίας.;

Γ. ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ: Εγώ σας δίνω μια απάντηση η οποία βασίζεται σε επίσημες δημόσιες δηλώσεις σειράς στελεχών και των δύο μεγάλων κομμάτων που χειρίζονται υπεύθυνα την εξωτερική πολιτική της χώρας.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Επειδή μιλήσατε για διακομματική στρατηγική, ξέρετε κάτι παραπάνω από ότι δεν ξέρουμε εμείς; Υπάρχει κάτι τέτοιος; Υπάρχει στρατηγική ή την αναζητούν τα δυο μεγάλα κόμματα μέσω του νέου Ελσίνκι και μέσω της αλλαγής της πολιτικής που προκύπτει από διπλωματικούς κύκλους;

Γ. ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ: Ακούστε, η στρατηγική, το ότι η Τουρκία πρέπει να προχωρήσει με τρόπο που να οδηγήσει στην ευρωπαϊκή της προσαρμογή είναι δεδομένη, δε νομίζω ότι κανείς την έχει αμφισβητήσει και ό,τι έχει ακουστεί τον τελευταίο καιρό που μπορεί να είναι χρήσιμο, δηλαδή η προβολή της Χάγης, ό,τι ακούστηκε τον τελευταίο καιρό μπορεί να είναι χρήσιμο ως συμβουλή σε μια δημόσια συζήτηση και είναι ένα θέμα αν πρέπει να την κάνουμε τώρα αυτή τη συζήτηση ή μερικές μέρες μετά το τραγικό συμβάν στον Αιγαίο, αλλά εν πάση περιπτώσει αυτό το παρακάμπτω.

Πάντως, το θέμα είναι ότι τη στιγμή αυτή έχει ξεκινήσει αυτός ο διάλογος και θα πρέπει να δούμε όλοι τι ακριβώς εννοούμε.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Να σας ευχαριστήσουμε για την ενημερωτική παρέμβαση κ. Κουμουτσάκο.

Κύριε Γιαννίτση ακούσαμε προηγουμένως ότι πρέπει να υπάρξουν ορισμένες ας το πούμε έτσι προσυμφωνίες, πριν φθάσουμε να παραπέμψουμε το θέμα της υφαλοκρηπίδας στη Χάγη. Εσείς πώς νομίζετε ότι είναι εφικτό να προωθηθεί μια τέτοια διαδικασία και βεβαίως να υποστηριχτεί από την πλειονότητα του πολιτικού κόσμου;

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Κοιτάξτε, πρώτον θα ήθελα να σημειώσω ότι μιλάμε σήμερα το 2006 για τη Χάγη και να θυμίσω, γιατί ίσως δεν έχει γίνει σαφές ότι το πουλάκι της Χάγης κατά βάση έχει πετάξει. Το απεμπολήσαμε.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Τότε γιατί το συζητάμε τόσο πολύ;

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Το συζητάμε για να δούμε, αν μπορούμε και πώς μπορούμε να ξαναδημιουργήσουμε τις συνθήκες για να πιέσουμε την Τουρκία να πάει στη Χάγη. Αυτό ως υποσημείωση.

Δεύτερον, για να πας για την υφαλοκρηπίδα, είναι ηλίου φαεινότερο ότι πρέπει ως χώρα να έχεις ξεκαθαρίσει ποια είναι η αιγιαλίτιδα ζώνη, γιατί η υφαλοκρηπίδα θα προσδιοριστεί από εκεί που τελειώνει η αιγιαλίτιδα ζώνη. Άρα η Ελλάδα πρέπει να ξεκαθαρίσει τι θα κάνει.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Να πάρει θέση δηλαδή αν θα μείνει στα 6 μίλια, αν θα επεκταθεί στα 12...

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Ή στα οσαδήποτε, μην πάρουμε τώρα αριθμούς.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Χωρίς αριθμούς και όρια...

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Όχι χωρίς αριθμούς δεν γίνεται.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Όχι εννοώ, χωρίς να ζητήσω να μας πείτε κάποιον αριθμό επειδή μου προξενήθηκε μια περιέργεια...

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Μπορεί τα έξι να γίνουν εδώ οκτώ, εκεί δέκα, εκεί ένδεκα, δώδεκα...

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Είχαμε φθάσει σ' αυτό το σημείο;

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Δεν θέλω να μπω στο θέμα κ. Μηλιάκα. Κοιτάξτε σέβομαι πάρα πολύ τη διαδικασία η οποία διατηρήθηκε, γιατί ή έχουμε να κάνουμε με ένα εθνικό θέμα. Και είτε σεβόμαστε την εθνικότητα του θέματος, ή νομίζουμε ότι έχουμε να κάνουμε με ένα από τα συνηθισμένα θέματα, τα οποία λυπάμαι να πω ότι πολλοί δεν το σέβονται και μάλιστα πολλοί οι οποίοι θέλουν να επιχειρηματολογούν σε εθνική βάση και υπόσταση. Εγώ δεν θέλω να μπω σ' αυτό.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Υποθέτουμε ότι για να είστε εδώ, αντιλαμβάνεστε ότι εμείς δεν τα εισπράττουμε έτσι τα πράγματα και πολύ περισσότερο δεν τα διαχειριζόμαστε μ' αυτή τη λογική.

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Αλλιώς δεν θα ήμουν εδώ.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Αλλά είμαστε και υποχρεωμένοι να ρωτήσουμε, έστω και αν οι απαντήσεις...

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Ναι κύριε Μηλιάκα, πείτε μου, το καταλαβαίνω. Πρέπει όμως η Ελλάδα να ξεκαθαρίσει πού θα πάει την αιγιαλίτιδα ζώνη. Επίσης νομίζω ότι δεν είναι θέμα που μπορεί να μας το ορίσει το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Αυτό είναι ένα θέμα το οποίο πρέπει να το δει η Ελλάδα, να το δει με σωφροσύνη και λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς καταστάσεις που έχουν

προκύψει και σε άλλες χώρες κλπ και βεβαίως δεν μπορεί να μην διαβουλευτεί καθόλου με την γείτονα χώρα για το πού θα πάει. Αλλωστε, εδώ μπαίνουν θέματα για τους διεθνείς θαλάσσιους διαδρόμους, για δικαιώματα του ενός ή του άλλου, άρα διαβούλευση πρέπει να υπάρξει. Και εκεί είναι ένα πολύ λεπτό θέμα.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Διαβούλευση υπάρχει όμως κ. Γιαννίτση, έχουμε φθάσει στον 34ο γύρο, η Νέα Δημοκρατία, η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας...

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Ποιος σας είπε ότι έχουμε πρόβλημα σ' αυτό, εννοώ στον καθορισμό της αιγιαλίτιδας ζώνης; Έχει καταλήξει η κυβέρνηση ή δεν έχει καταλήξει και έχει συγκρουστεί; Εγώ δεν θα μπω στην ουσία, αλλά μην είστε τόσο σίγουρος ότι η Ελληνική Κυβέρνηση δεν μπορεί να τα βρει με την Τουρκική σ' αυτό το θέμα.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Όχι ακριβώς το αντίθετο είπα, ότι η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας συνέχισε την πρακτική της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ και υπάρχει διαβούλευση εν εξελίξει για την οποία μαθαίνουμε τώρα ότι έχουν γίνει βήματα και προφανώς για να τηρείται υπ' αυτό το πέπλο σιωπής και σήμερα γίνονται βήματα.

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Κοιτάξτε, δεν είμαι σε θέση να ξέρω και τι έχει γίνει από την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας μέχρι τώρα.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κανένας δεν ξέρει, όπως δεν είναι διασταυρωμένο και για το τι έγινε επί κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ.

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Ναι εντάξει, αλλά ξέρει η Νέα Δημοκρατία τι έγινε επί κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ. Και όπως είπα, καλώς δεν ξέρουμε, όμως μπορώ να φανταστώ ότι έτσι με όσες αμφιβολίες και αν έχω, ότι αυτά που θα έχουν γίνει θα είναι πάρα πολύ λίγα, για τον απλούστατο λόγο ότι μέχρι τότε είχαν γίνει πάρα πολλά, σε τεχνικό επίπεδο επαναλαμβάνω.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε Γιαννίτση επειδή δηλώσατε προηγουμένως ότι θα μπορούσε να γίνει μια συζήτηση στη βάση του να ποικίλλει το εύρος των χωρικών υδάτων...

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Θεωρητικά μπορεί να πάει κανείς από τα 6 μέχρι τα 12 μίλια, δεν σημαίνει ότι πρέπει να πάει οπωσδήποτε από τα έξι στα δώδεκα και δεν σημαίνει ότι οπωσδήποτε πρέπει να πάει κανείς στο ίδιο επίπεδο αιγιαλίτιδας ζώνης σε όλα τα σημεία στα οποία θέλει να επεκτείνει την αιγιαλίτιδα ζώνη.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Δεν εννοούσατε συνεπώς ότι μπορεί το εύρος της αιγιαλίτιδας να είναι σε κάποια περιοχή του Αιγαίου Α και σε κάποια άλλη...

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Θα μπορούσε και αυτό θεωρητικά να είναι.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Ξέρετε γιατί το ρωτώ; Γιατί μπαίνω στο πειρασμό σήμερα, σύμφωνα με σημερινό δημοσίευμα αν δεν κάνω λάθος στην Εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, κύκλοι προσκείμενοι στον Ταγίπ Ερντογάν τον Τούρκο Πρωθυπουργό φαίνεται να αντιπροτείνει κάτι τέτοιο στην Ελλάδα, ταυτοχρόνως με δέσμευση στα έξι μίλια για συγκεκριμένες περιοχές, προκειμένου να αρθεί το casus belli. Αντίστοιχο δημοσίευμα πριν από περίπου μια εβδομάδα, με την λογική του ότι αυτό είχε προταθεί δια ζώσης από τον κ. Ερντογάν στον κ. Καραμανλή, με αποτέλεσμα να το απορρίψει ο δεύτερος και το ερώτημα είναι, αν υπάρχει περιθώριο για μια συζήτηση αυτού του τύπου και περιεχομένου;

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Λόγω της φύσεως του θέματος κ. Σανταμούρη θα μου επιτρέψετε να σας απαντήσω λέγοντας ότι, ας τα βρει η κυβέρνηση. Ήδη αυτό που λέτε επιβεβαιώνει αυτό που λέω εγώ ότι ο καθορισμός της αιγιαλίτιδας ζώνης δεν είναι το μείζον εμπόδιο. Νομίζω ότι το μείζον θέμα είναι, θέλει η ελληνική κυβέρνηση να λύσει το θέμα μέσω ενός Διεθνούς Οργάνου όπως είναι το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, ή δεν θέλει; Και τι συνέπειες έχει το ένα, ή το άλλο; Αυτό πρέπει να απαντηθεί, τα άλλα όλα είναι προσχήματα.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Ο κ. Γιαννίτσης δήλωσε ότι δεν είναι μείζον εμπόδιο το θέμα των εγχωρίων υδάτων.

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Είπα ότι θα μπορούσα να φανταστώ ότι δεν είναι μείζον εμπόδιο.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Υπάρχει μείζον εμπόδιο;

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Κοιτάξτε το μείζον εμπόδιο είναι εάν η κυβέρνηση θέλει να αναλάβει τις ευθύνες, να λύσει το θέμα, ή πιστεύει ότι μπορεί να προχωρήσει όπως μέχρι τώρα. Γιατί είναι προφανές ότι εάν αποφασίσει κανείς να τα βρει με την Τουρκία και να προχωρήσει προς τα εμπρός, σε μια λύση που έτσι κι αλλιώς θα αποφασιστεί σε δέκα χρόνια ή σε δώδεκα χρόνια από το Διεθνές Δικαστήριο, βεβαίως και η Τουρκία μπορεί να ζητήσει να δει η Ελλάδα και αυτή κάποια θέματα που βάζει η ίδια, π.χ. τον εναέριο χώρο. Αυτή την

αναντιστοιχία που υπάρχει μεταξύ των ναυτικών μιλίων στην αιγιαλίτιδα ζώνη και των ναυτικών μιλίων στον εναέριο χώρο.

Φυσικά εάν αυξηθούν τα ναυτικά μίλια – λέω αν αυξηθούν – ένα μέρος αυτής της διαφοράς με τον εναέριο χώρο είτε θα εκλείψει τελείως, είτε εν μέρει. Οπότε θέλω να πω ότι είναι πολύ πιο πολύπλοκο το όλο ζήτημα.

ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΑΥΤΟ ΠΑΡΕΜΒΑΛΛΕΤΑΙ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΝ κ. ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΠΕΠΟΝΗ

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Να ξεκινήσουμε αν κατά την γνώμη σας έχει νόημα να αλλάξει η ελληνική πολιτική, γιατί διαφαίνεται απ' όλα αυτά που συζητάμε ότι, τουλάχιστον κάποια παγίως παραδεκτά φαίνεται ότι έστω και υπό την λογική της αλλαγής τακτικής μπαίνουν στην άκρη, εσείς τι λέτε;

Α. ΠΕΠΟΝΗΣ: Για μένα το βασικό ερώτημα είναι, ποιο ή ποια είναι τα θέματα, για τα οποία επιδιώκαμε, ή θα επιδιώξουμε, να τεθούν υπό την κρίση του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης.

Είναι μόνο και αυτοτελώς το ζήτημα της υφαλοκρηπίδας; Είναι και άλλα ζητήματα; Διότι εγώ γνωρίζω πάρα πολύ καλά και έχω χαρτί ότι η πλευρά της Άγκυρας θέτει οκτώ ή εννέα θέματα. Ενδεικτικά αναφέρω και τις γκρίζες ζώνες, ενδεικτικά αναφέρω και τον διαχωρισμό, τα σύνορα, τα όρια μεταξύ των θαλασσών των δυο χωρών και άλλα τα οποία δεν χρειάζεται τώρα να απαριθμήσω.

Το πρώτο ερώτημα για το οποίο νομίζω ότι κάθε Έλληνας πολίτης δικαιούται να πληροφορηθεί είναι αν το αντικείμενο είναι μόνον η υφαλοκρηπίδα, ή είναι και άλλα ζητήματα.

Διότι το μεν κείμενο του Ελσίνκι ομιλεί για κάθε διαφορά, δεν το εντοπίζει σε μια, τα δε επόμενα κείμενα χρησιμοποιούν τον πληθυντικό, χαρακτηριστικά αναφέρω το διαπραγματευτικό πλαίσιο του Οκτωβρίου του 2005, το οποίο αναφέρεται σε εκκρεμούσες ή κάπως έτσι, πάντως διαφορές. Διαφορές ή διενέξεις δώστε όποια ερμηνεία θέλετε στην λέξη. Και για μένα αυτό είναι το πρώτο θέμα, τι διαπραγματεύεται η Ελλάδα; Ή εν πάση περιπτώσει ποιο είναι το θέμα για το οποίο επιχειρήσαμε, ή θα επιχειρήσουμε να πάει στη Χάγη; Εκεί εντοπίζεται να το ξέρουμε ποιο είναι.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε Πεπονή ωστόσο όπως λένε και οι ειδικοί οι πανεπιστημιακοί, όταν μιλάμε για προσδιορισμό, για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας, υπάρχει μια προϋπόθεση. Πρέπει να υπάρξει συμφωνία ανάμεσα στις δυο χώρες για το εύρος των χωρικών υδάτων....

Α. ΠΕΠΟΝΗΣ: Αν δεν υπάρξει συμφωνία; Άρα λοιπόν η εφαρμογή του Ελσίνκι εξαρτάται από τη συμφωνία δια το εύρος των χωρικών υδάτων; Δηλαδή πάμε στο Ελσίνκι με προϋπόθεση μια ουσιαστική συμφωνία για ένα παρεμπόδιον ή συναφές θέμα; Διότι εγώ δέχομαι ότι είναι συναφές, θα σας πω βέβαια ότι δεν είναι μόνο εκεί το ζήτημα, διότι το βασικό ζήτημα, το επίσης βασικό ζήτημα το οποίο έχει θέσει η Τουρκία από το 1974, είναι αμφισβήτηση ότι τα νησιά έχουν υφαλοκρηπίδα. Και αν γινόταν δεκτή αυτή η αυθαίρετη, αβάσιμη άποψη, έχουμε πλήρη διχοτόμηση του Αιγαίου.

Το θέμα δεν είναι μόνο τα όρια της αιγιαλίτιδας ζώνης, είναι και αυτά, συμφωνών, αλλά είναι και το ουσιώδες ζήτημα που θέτει η μονομερής αυθαίρετη αξίωση της Τουρκίας, να θεωρηθούν τα νησιά στερούμενα υφαλοκρηπίδας.

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Γεια σας κύριε Πεπονή. Αν μπορώ να πω κάτι, ένα σημείο. Αν οι δυο χώρες δεν μπορούν να τα βρουν στην αιγιαλίτιδα ζώνη, τότε κανένα Δικαστήριο δεν μπορεί να λύσει την διαφορά της υφαλοκρηπίδας.

Α. ΠΕΠΟΝΗΣ: Εσείς θα μου πείτε εάν μπορούν να τα βρουν ή όχι. Το εάν η πείρα σας και τα όσα γνωρίζατε, δείχνουν ότι θα μπορούσαν να τα βρουν; Εάν μου πείτε ναι, εγώ θα το σεβαστώ.

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Εγώ θα έλεγα ότι, δεν θεωρώ ότι είναι το πιο δύσκολο σημείο.

Α. ΠΕΠΟΝΗΣ: Ωραία αυτό είναι μια ευφυής διπλωματική απάντηση έμπειρου Υπουργού, αλλά δεν απαντά ευθέως.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε Πεπονή, η απάντηση η δική σας στην ερώτηση που υποβάλλατε στον κ. Γιαννίτση ποια είναι;

Α. ΠΕΠΟΝΗΣ: Η απάντηση η δική μου είναι η εξής. Ότι η Άγκυρα δεν θα δεχθεί καμία υποχώρηση, αν δεν αποδεχθεί η Ελλάδα και δεν τεθούν υπό συζήτηση και υπό διαπραγμάτευση, το σύνολο των μονομερών της αξιώσεων. Αυτό είναι το πρώτο.

Και το δεύτερον το οποίο έχω να πω, διότι όλα συζητούνται με το φάσμα της απειλής πολέμου, κανείς εξίσου με μένα, ναι, αλλά κανείς περισσότερο από μένα, δεν θέλει την ειρήνη. Οι ζωές των ανθρώπων είναι πολύτιμες. Όμως εάν η Τουρκία, η σημερινή Τουρκία, η Τουρκία με το κατεστημένο το διπλωματικο-στρατιωτικό το οποίο ουσιαστικά την διοικεί, κρίνει κάποτε ότι μπορεί να κάνει πόλεμο, θα τον κάνει. Η Τουρκία δεν κάνει πόλεμο διότι κρίνει ότι δεν μπορεί και δεν θα κερδίσει. Εάν κρίνει ότι θα μπορεί, ότι θα το δύναται και θα έχει και αποτέλεσμα ευνοϊκό γι' αυτήν, θα τον κάνει. Οι πόλεμοι δεν αποφεύγονται, δυστυχώς, δυστυχώς, με υποχωρήσεις.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε Πεπονή να σας ευχαριστήσουμε για την παρέμβασή σας στην εκπομπή.

Α. ΠΕΠΟΝΗΣ: Εγώ δεν σας ευχαριστώ, γιατί σε μένα δώσατε πολύ λίγο χρόνο, αν και νομίζω ότι ήμουν αρκετά σαφής. Γεια σας.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Αν έχετε την καλοσύνη μπορούμε να δεσμευθούμε από τώρα να επαναλάβουμε τη διαδικασία με σας στο στούντιο.

Α. ΠΕΠΟΝΗΣ: Δεν ζητάω να δεσμευθεί κανένας, είστε αδέσμευτοι και ελεύθεροι να επιλέγετε. Γεια σας.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Θα το φροντίσουμε εμείς να σας ευχαριστήσουμε. Ο προσκεκλημένος μας ο κ. Τάσος Γιαννίτσης θα κλείσει με ένα σχόλιό του για όλα όσα συζητήσαμε, όλα όσα ακούστηκαν σήμερα.

Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Δεν μπορώ να συνοψίσω κ. Σανταμούρη, αλλά θα κάνω δυο επισημάνσεις ως τελευταία σχόλια. Το πρώτο είναι ότι η Ελλάδα το 1994, δηλαδή επί κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ υπέγραψε το Πρωτόκολλο για την δικαιοδοσία του Διεθνούς Αρμοδίου της Χάγης και καλώς το υπέγραψε και αυτό σημαίνει ότι ανέλαβε το ρίσκο, ότι εάν η Τουρκία το υπογράψει και αυτή, ότι θα μπορεί η Τουρκία να πάει εναντίον της Ελλάδος για όσα θέματα κρίνει ότι θέλει να βάλει (και να υπάρχει δικαιοδοσία) στο Διεθνές Δικαστήριο και η Ελλάδα είναι υποχρεωμένη να τα δεχθεί αυτά.

Επομένως αυτά που συζητάμε ισχύουν για όσο καιρό η Τουρκία δεν κάνει αυτό. Και το δεύτερο σχόλιο είναι ότι, αυτό που με απασχολεί – όπως σας είπα – είναι το μείζον θέμα αν θέλουμε να λύσουμε την διαφορά ή όχι. Και όχι διότι έχει οικονομικό κόστος, ή για άλλους λόγους τούτο, ή εκείνο, φυσικά και θλίβομαι βαθύτατα να βλέπω ανθρώπους να σκοτώνονται και

ιστορίες οι οποίες δεν οδηγούν πολύ μακριά. Όμως από την άλλη μεριά αυτό που με ανησυχεί είναι ότι σε μια διεθνή κρίση, αν δημιουργηθεί ποτέ μια διεθνής κρίση, ποιες θα είναι οι συνέπειες για την Ελλάδα; Εάν θα είναι ένα στραπατσάρισμα, ή όχι και δεν εννοώ τις στρατιωτικές, αλλά τις πολιτικές συνέπειες τι θα ακολουθήσει μετά και αν η Ελλάδα θα έχει συμμαχίες, βοήθεια ή στήριξη σε αυτά στα οποία προτείνει.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Φίλοι ακροατές και φίλες ακροάτριες, ελπίζω να φωτίσαμε λίγο το πολύπλοκο ζήτημα που κυριαρχεί στην επικαιρότητα και είναι σίγουρο ότι θα το ανταμώνουμε όσο περνάνε οι μέρες, όσο περνάει ο καιρός. Να ευχαριστήσουμε τον κ. Τάσο Γιαννίτση που είχε την καλοσύνη να είναι σήμερα στο στούντιο.

Mora Rabbato
Mora Rabbato

BOYΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ

Βουλευτής Α' Πειραιά - ΠΑΣΟΚ

96 -

009 αερομόναμη
 με γαλβανισμένη
 γαλβανισμένο
 χειρότερο

Літва Мартин
Воскресіння
за орафами
літва

- Έχει ο μεταστροφός

- Ενώδω τη χώρα με τον Ερατόου

Евдоким Огариович —
на Георгиев

Πρέπει να ξεκινάμε
οι διαπραγματεύσεις

— Robertus et Thierrius
reges anglie in Turcia
an in Europa esse possunt

- Τώρα που δεν έχει σαρά σαρμαχιά
παρίσεται στον Αμερικανό

Κομίσουν ωστός θα είναι σημαντικώτερος (βάραι
εμείς) = έχω αφαιρέσει γεωμετρικά παιχνίδια
βάραις) ως σωροσφαιρική στη Μεσο Ανατολή
10 ρήμα είναι μάλλον μάλλον οι παροιμίες

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ

Βουλευτής Α' Πείραια - ΠΑΣΟΚ

10 = 320 -
4 = ~~320~~ ⁴⁰ ~~380~~ ⁸⁸
22,1

-16 16% →

3/10/2005

12/5/2005 = Ημερίδα
Τεχνολογία
Μέχρι
ωραιοποίηση του θεατρώου

46% του. = 2,4 δις Ευρ.

190% (ωρέκει να
καύει ωροσφαι) 1,6 δις Ευρ.

Συνάει 3 δις από μετόχους
έχει 1 δις από ρευστό
4 δις

50% του μετοχικού κεφ.

ΔΕΕ
Δεν ωροχώρουν

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ

Βουλευτής Α' Πειραιά - ΠΑΣΟΚ

υποβαθμίου κρηνοτουρκικών = good neighborly
ΔΔΧ ή ηεεεεεεε

Τουρκία: Θα τα βρούμε μεταξύ μας

Μέγιστο Συναίσθημα πιά χασετιά

Παταρρενσι Σοκαρσλμα χωρί Χαϊμ
Ευρώπες νού τα παρούμε
ΔΕΕ αρχής

τεχνική ρύθμιση
συμπληρώσεις

συνομιλήσεις με τον ΕΕ

Είμαστε 14 αμέσως μας ένα μέρος
Τώρα 24 δύο μέρη.

Μέσα στον Τούρκο

Ακαδημίας 35, 106 72 Αθήνα

Τηλ: 210 362 4981, Φαξ: 210 361 6527

csimitis@otenet.gr

- Συγκεκριμένα Εργατήρια & Αποθήκες
- ιεραρχισμός οργανισμών
- Σταθμών.

22 Decem-εωαφδ)

τομή της παραδοχής στο χρόνο

Πα' να βρεχθ
αυτ' ο' α' ρ' χ' ε' ρ' η
ο' ρ' η' λ' ω' ν' ε' ρ' η
να' ε' ρ' η' ρ' η
να' ρ' η' ο' χ' ε' ρ' η
ρ' η' ρ' η' λ' ω' ν' ε' ρ' η
δ' ο' ρ' η

Α) μη βεβαιώσε — ότι η Δόνη αποσύχεται
 να τις εγγείσει στη ~~Μέση~~ Μέση Ανατολή
 Η Τουρκία ενοχλεί λόγω της θέσης
 της αλλά και της στρατιωτικής
 της δύναμης να παίξει καθοριστικό
 ρόλο στη Μέση Ανατολή. Επειδή δεν
 θα δέχουμε ~~αυτονόμο~~ αμερικανική
~~και~~ δύναμη αδιά-
 της άμυνας, θα ενεργήσουμε εκκένωσής μας,
 ρόλος στα Βαλκάνια και στην Βόρεια
 Ελλάδα αναβαθμίζεται η θέση
 μας για να διεκδικήσουμε όσο το
 δυνατό.

ved Gohus

Δωρο για τα Δελφάκια

Να ενταχθούν τα θέματα της
στη Πρωτοβουλία. Να ενοτα-
φέρει η Ενώσα δια θέματα

Πρόεδρε

Είμαι ενθουσιασμένος ως προς την πρόταση του
εργασίου, αλλά όχι προς την δημοσίευσή της.

Όταν είναι παρόν πρώτο στη διάσκεψη προς τη Χάρη
ηταν πραγματικός μου βέ σνάρτης με την υποχρεω
τικότητα να βρω τους ανθρώπους Κορυφής - και όχι
οποιαδήποτε άλλη συναίνεση παραίνεση ή αφοσίωση
το να δηλώνεις ότι δεν υπάρχει καμία δουλειά
τοτητα γέννησης μιας τέτοιας υποχρέωσης ει
νέου είναι να αναγγείλεις όχι μόνο το τε
ρος της αφοσίωσης αλλά και οιαδήποτε προ
αίστημι προσωπική επίγνωση. Οι Γερμανοί το
πολύ να μας κατανοούν στα έσοδα ήμια και
ριτορική να ωραιοποιήσουν για εξ-αποφάν διόλου δυνάμει
Μιτς η συνέχιση των διαπραγματεύσεων δηλ το
παρά μέγεθος μπορεί να αφοσέρεται; Βλέ
πουμε με ~~α~~ τι δύναμη προχωρούσαν παρά το Γερμ
κι. Η πρόταση σου είναι πραγματική για οιαδήποτε
πολλές διαδραστηριοποιήσεις και ιδιαίτερα χλω
μή ως προς την αξιοπιστία της για να σωθεί από

τελέματα. Θα πουν ότι ο Κ.Σ. τίποτα δώ έχει
να πείη προσφέρει.

Κι όμως η απόφαση του Δεφ. 2004: "εφ' όσον
ἀπαιτείται" ίσως αξίζει μια προσπάθεια για
να μετατραπεί σε κάποιο ορατό ορίσμο του
2007, ή ίσως η υιοθεσία για την επιτυχία
αυτού του στόχου θα ήταν μια θυσία για
το μέλλον για το ενδεχόμενο μιας αειδιάρ-
κησης. Πρέπει να υιοθετηθούν με και
πάλι την όμοια σχέση και να γίνει να ορι-
στούμε για αυτόν τον στόχο, όσο κι αν ξέρουμε
με από δυνάμεις αβεβαιότητα.

Ιδιαίτερα αν φρονίσει αειδιάρκεια το ενδεχό-
μενο της εδωκής σχέσης. Να την υιοθετήσουμε χω-
ρίς να παραμε^νημερομηνία; Γιατί;

Δεν πρέπει στην βελ. 5 παρ. 3, "Πιθανό ε-
ίναι τότε..." να το δεχτούμε μοιραστρι-
κά. Η μύηση ή προσοφρασία ή υιοθε-
ποίηση πρέπει να αντιστρέψει από τού-
τα γίνεται τώρα "πιθανό"

Ενώ θεωρώ ενδεδειγμένη την ανάγκη
να μιλήσεις: Αυτή οι διαπιστώσεις, από το
δια ταύτα άποιών σου μια φωνή υποτάσσεται
μέ τη νύχτα δα δα δα σε μια τέτοια
υπόθεση να συνάδει το όνομα σου. Το νε-
κροτόμο της προτελευταίας παραγγ. μή σε λ5
είναι βαρύ στην συμπεριφορά του. Το
μήνυμα που μένει είναι ότι δει έχει ρόλο
στο νέο περιβάλλον. Με ευχαλεί.

Ν.Θ.

υποψήφια χώρα, η ένταξή της ήταν εξαιρετικά προβληματική, αφού σαφώς προσέκρουε στις αντιρρήσεις πολλών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεν ήθελαν να κληρονομήσουν ένα άλλο το πολιτικό πρόβλημα, που θα τους προκαλούσε μείζονα θεσμικά ζητήματα (το καθεστώς του βόρειου τμήματος του νησιού) με την Τουρκία. Η αποδοχή της ένταξης χωρίς υποχωρήσεις –κάτι που αποδείχτηκε και στην πράξη, διαψεύδοντας τις Κασσάνδρες– έκλεισε οριστικά το μέγα αυτό θέμα: η Κύπρος σήμερα είναι πλήρες μέλος χάρη στο Ελσίνκι.

Η Τουρκία αναγκάστηκε έτσι να εγκαταλείψει την πάγια πολιτική που ακολουθούσε στο Κυπριακό μετά το 1974. Σύμφωνα με αυτήν, το Κυπριακό είχε λυθεί με την «επέμβασή της», ενώ η «επικύρωση» της «οριστικής» λύσης περιοριζόταν στην αναγνώριση της «Τουρκικής Δημοκρατίας Βόρειας Κύπρου» ως ανεξάρτητου κράτους. Τον Φεβρουάριο του 2004 αναγκάστηκε όμως να δεχτεί την επίλυσή του στο πλαίσιο των αποφάσεων του ΟΗΕ με βάση το σχέδιο Ανάν. Η αλλαγή ρότας της τουρκικής πολιτικής στο Κυπριακό είναι αποτέλεσμα των αποφάσεων του Ελσίνκι και επιτυχία της εξωτερικής μας πολιτικής. Παρά την αρνητική έκβαση του ελληνοκυπριακού δημοψηφίσματος τον Απρίλιο του 2004, η Τουρκία δεν μπορεί πια να υπαναχωρήσει από την ομοσπονδιακή λύση εκτός κι αν την αρνηθεί η ελληνοκυπριακή πλευρά.

Τρίτον, επιτράπη το άνοιγμα του ευρωπαϊκού δρόμου για την Τουρκία. Η εξέλιξη αυτή θα έχει μακροπρόθεσμα ευεργετικά αποτελέσματα για την περιοχή, καθώς η γειτονική χώρα, στη φάση τόσο της υποψηφιότητάς της όσο και κατά μείζονα λόγο της πλήρους ένταξής της, θα προσαρμόζεται βαθμιαία στις απαιτήσεις της Ένωσης. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αυτές οι προσαρμογές απαιτούν συστηματική προσπάθεια και χρόνο, όπως επίσης δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι όποιες προσπάθειες θα συναντήσουν αντίσταση, αλλά η ευρωπαϊκή επιλογή αποτελεί σχεδόν μονόδρομο για τη γείτονα και είναι υποχρεωμένη να τον ακολουθήσει.

Τέταρτον, η χώρα μας απαλλάχθηκε από το ενοχλητικό βάρος να είναι η μόνη χώρα που προβάλλει εμπόδια στην τουρκική υποψηφιότητα μειώνοντας έτσι τη διαπραγματευτική της ικανότητα. Από δω και πέρα η ίδια η Ένωση θα ήταν εκείνη που θα έπρεπε να παρακολουθεί την ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας και να της θέτει εμπόδια κάθε φορά που διαπίστωνε ή της υποδεικνυόταν από μια ενδιαφερόμενη χώρα ότι δεν ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της.

Το Ελσίνκι υπήρξε ο καταλύτης για περαιτέρω εξελίξεις στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Οι διμερείς διαπραγματεύσεις για θέματα «χαμηλής πολιτικής» είχαν οδηγήσει, χάρη στην επιμονή του κ. Γ. Παπανδρέου, στη σύναψη ενός αριθμού διμερών συμβάσεων, κι η στιγμή ήταν πλέον κατάλληλη για να εξεταστούν θέματα υψηλής πολιτικής, ιδιαίτερα βέβαια τα ζητήματα του Αιγαίου. Πριν από το Ελσίνκι οι ΗΠΑ είχαν δηλώσει την επιθυμία για «καλές υπηρεσίες» προκειμένου να βοηθήσουν στην εξεύρεση λύσεων, αλλά και οι δύο πλευρές, τόσο η Ελλάδα όσο και η Τουρκία, αισθάνονταν ότι οι συνθήκες επέτρεπαν απευθείας συζητήσεις για την επίλυση των διμερών ζητημάτων.

Η αλλαγή του πολιτικού σκηνικού στην Άγκυρα μετά το σχηματισμό κυβέρνησης από τον κ. Ερντογάν βελτίωσε το κλίμα. Αμέσως μετά την εκλογή του είχα εκφράσει μέσω της διπλωματικής οδού την επιθυμία μιας άμεσης επίσκεψής του στην Αθήνα. Ο κ. Ερντογάν ήρθε πράγματι στην Αθήνα σε συνέχεια επίσκεψής του στη Ρώμη. Στη συνάντηση, που ήταν ιδιαίτερα φιλική, επανέλαβα τις πάγιες θέσεις μας για να μη δημιουργούνται λανθασμένες εντυπώσεις. Η δική του στάση ήταν διερευνητική. Φαινόταν ειλικρινής, με όσες δυσκολίες συνεπαγόταν η διαρκής παρεμβολή διερμηνέα. Αποκόμισα την εντύπωση ενός ηγέτη αποφασισμένου να επισπεύσει τις μέχρι τότε αργές εξελίξεις στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Οι προσεγγίσεις του ήταν διαφορετικές από τις γνωστές πάγιες απόψεις του πολιτικοστρατιωτικού κατεστημέ-

102 νου που στήριζε τότε την κα Τσιλέρ, τότε τον κ. Γκιλμάζ και τότε τον κ. Ετσεβίτ.

Οι Ευρωπαίοι συνάδελφοί μου με ρώτησαν για τη γνώμη που σχημάτισα από τη συνάντησή μας. Τους μετέφερα την εντύπωση που είχα αποκομίσει, ότι δηλαδή απέναντί μου είχα κάποιον που ήθελε πράγματι μεταρρυθμίσεις και έβλεπε στον ευρωπαϊκό προσανατολισμό της χώρας του μια μεγάλη ελπίδα. Ο χαρακτηρισμός «ισλαμιστής» δημιουργούσε εσφαλμένη εντύπωση. Κι ακόμα –τουλάχιστον τότε– ότι δεν είχε τις έμμενες ιδέες του κατεστημένου της Τουρκίας για την Κύπρο, για τις θέσεις του κ. Ντενκτάς, όπως και για το Αιγαίο. Η εντύπωσή μου αυτή όμως δεν έμεινε αναλλοίωτη στην πορεία του χρόνου. Τα εσωτερικά προβλήματα του Ερντογάν ήταν εμφανή. Αργά αλλά σταθερά γινόταν αισθητή η σύγκλιση, η σύμπλευση με αυτούς απέναντι στους οποίους στην αρχή είχε τόσο έντονα κρατήσει αποστάσεις.

Στη νέα εποχή της Τουρκίας κεντρικός άξονας της στρατηγικής της αναδείχτηκε ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός της. Εμείς τον στηρίζαμε και οι αποφάσεις του Ελσίνκι πίεζαν, πέρα από ευχολόγια, για τη βελτίωση των σχέσεων, δηλαδή για τη δρομολόγηση ενεργειών ενόψει του χρονικού ορίζοντα του Δεκεμβρίου του 2004. Παρά το καλό κλίμα στις σχέσεις των δύο χωρών, είμαι βέβαιος ότι αν δεν υπήρχαν οι αποφάσεις του Ελσίνκι να εκβιάσουν σαν εμβρυουλκός τις εξελίξεις δεν θα είχε επιτευχθεί καμία πρόοδος.

Οι διερευνητικές επαφές που άρχισαν μετά το Ελσίνκι, καρπός μιας σύντομης αλλά έντονης προετοιμασίας, αποσκοπούσαν –τουλάχιστον όσον αφορά την Ελλάδα– στη διαπίστωση των πραγματικών προθέσεων της Τουρκίας σχετικά με το καθεστώς στο Αιγαίο. Η ελληνική θέση εκκινεί από τη βασική, παραδοσιακή γραμμή της ότι το μόνο ζήτημα από πλευράς Ελλάδας είναι η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας στο Αιγαίο ανάμεσα στις δύο χώρες, με τελικό αποδέκτη της διαφοράς το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Η ελληνική πλευρά

όμως αναγνωρίζει ότι για να επιτευχθεί ο στόχος της προσφυγής στη Χάγη θα πρέπει να υπάρξουν διαπραγματεύσεις ανάμεσα στις δύο χώρες για την κατάρτιση του συνυποσχετικού, κι ότι, κατά συνέπεια, αν κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων υπάρξει δυνατότητα εξεύρεσης λύσης σε ορισμένα από τα προβλήματα της οριοθέτησης, τότε γι' αυτά μπορεί να υπάρξει συμφωνία. Για όσα θέματα δεν υπάρξει δυνατότητα συμφωνίας, τότε ο τελικός κριτής θα είναι το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

Το άλλο ακανθώδες ζήτημα των διερευνητικών επαφών είναι η αιγιαλίτιδα ζώνη. Η έκτασή της συναρτάται με την οριοθέτηση της ηπειρωτικής υφαλοκρηπίδας, καθώς το εσωτερικό όριο του βυθού της υφαλοκρηπίδας είναι το εξωτερικό όριο της αιγιαλίτιδας ζώνης κάθε χώρας. Κατά συνέπεια, ένα από τα ερωτήματα που θα τεθούν, τόσο από την Τουρκία όσο και από το Διεθνές Δικαστήριο, είναι ποιο είναι το εξωτερικό όριο της αιγιαλίτιδας ζώνης της Ελλάδας, ως προϋπόθεση για τη μέτρηση της υφαλοκρηπίδας. Σε αυτό το σημείο η Ελλάδα είχε –και έχει– δύο επιλογές: είτε να δηλώσει ότι αποδέχεται την οριοθέτηση στη βάση των σημερινών συνομιλιών για την αιγιαλίτιδα ζώνη που μονομερώς είχε καθορίσει στη δεκαετία του '30, ή να προχωρήσει σε επαναοριοθέτησή της με βάση τα δικαιώματα που της προσφέρει η νέα σύμβαση για το διεθνές δίκαιο της θάλασσας (αιγιαλίτιδα μέχρι τα 12 ναυτικά μίλια).

Η Ελλάδα από την πρώτη στιγμή δήλωσε στις διερευνητικές επαφές ότι θα ασκήσει το δικαίωμά της να επεκτείνει μονομερώς την αιγιαλίτιδα ζώνη πριν από την έναρξη των επίσημων διαπραγματεύσεων για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας. Η άσκηση του δικαιώματος αυτού θα λάβει υπόψη τα συμφέροντα τρίτων κρατών για ελεύθερη ναυσιπλοΐα και αεροπλοΐα στο Αιγαίο Πέλαγος. Δεν αποκλείονται, ως εκ τούτου, επιλεκτικές διαφοροποιήσεις των ορίων της αιγιαλίτιδας, ώστε να μη παρεμποδίζεται η διεθνής ναυσιπλοΐα και

αεροπλοΐα. Η επέκταση της αιγιαλιτίδας ζώνης θα ολοκληρωθεί με εσωτερική νομοθεσία σύμφωνα με την πάγια πρακτική στο διεθνές δίκαιο.

Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι, αν επεκταθούν τα χωρικά ύδατα στο Αιγαίο, η Τουρκία θα θέσει θέμα διαφοροποίησης μεταξύ θαλάσσιου (6 ναυτικά μίλια σήμερα) και εναέριου χώρου (10 ναυτικά μίλια). Η ελληνική θέση είναι ότι το εύρος του ελληνικού εναέριου χώρου προκύπτει από ρυθμίσεις, που έχουν γίνει αποδεκτές και από την Τουρκία εδώ και πολλά χρόνια.

Ένα άλλο ζήτημα που αποτελεί μείζον ζήτημα των διερευνητικών επαφών είναι το θέμα των γκρίζων ζωνών στο Αιγαίο. Η Ελλάδα έχει καταστήσει σαφές ότι δεν δέχεται με κανένα τρόπο τις νεφελώδεις και ασαφείς διεκδικήσεις της Τουρκίας επί βραχονησίδων του Αιγαίου. Ούτε καν με τη μορφή απλής αμφισβήτησης της ελληνικής κυριαρχίας, πόσο μάλλον με αξίωση αυτές να θεωρηθούν τουρκικές. Το επιχείρημα της Τουρκίας ότι οι αμφισβητήσεις της για την ελληνική κυριαρχία σε ορισμένες βραχονησίδες δεν συνεπάγονται διεκδίκηση τουρκικής κυριαρχίας πάνω σε αυτές, αλλά πρόκειται απλώς για προσπάθεια αποσαφήνισης του εδαφικού καθεστώτος του Αιγαίου που άφησαν ανοικτό οι συνθήκες του 1923 και του 1947, είναι έωλο. Το διεθνές δίκαιο δεν αφήνει περιθώρια για πολλαπλές αναγνώσεις γύρω από την εδαφική κυριαρχία: αν οι βραχονησίδες δεν είναι ελληνικές, τότε δεν μπορεί παρά να είναι τουρκικές, αφού η Τουρκία γειτνιάζει με την περιοχή και ισχυρίζεται ότι έχει δικαιώματα από την εποχή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Τη στιγμή της κυβερνητικής αλλαγής, τον Μάρτιο του 2004, θα μπορούσε να πει κανείς με βεβαιότητα ότι εκτός από το καλό κλίμα που επικρατούσε στις διερευνητικές επαφές και με την εκφρασμένη κι ορατή βούληση των μερών να ξεπεραστούν ορισμένα δυσεπίλυτα προβλήματα, ήταν ζήτημα χρόνου, ίσως λίγων μηνών, η ευδόκιμη κατάληξη, στη βάση της αμοιβαίας συναίνεσης, με κερδισμένες και τις δύο πλευρές.

Ας μη γελιόμαστε όμως. Η ωρίμανση των διερευνητικών επαφών, η εύλογη αναμονή να δώσουν αποτελέσματα μέχρι τα τέλη του 2004 οφειλόταν στη δαμόκλειο σπάθη των αποφάσεων του Ελσίνκι που, όσο πλησίαζε ο χρονικός ορίζοντας του Δεκεμβρίου του 2004, αποκτούσε ακόμα μεγαλύτερη σημασία δεδομένης της αντίδρασης πολλών εταίρων στην Ένωση να μη συναινέσουν στην παραχώρηση ημερομηνίας έναρξης διαπραγματεύσεων για την ένταξη της Τουρκίας.

Ο κ. Καραμανλής και η κυβέρνηση της Ν.Δ., σε αντίθεση με τις μεγαλοστομίες της εποχής της αντιπολίτευσης, έδειξαν εξαρχής δείγματα μιας γενικευμένης απάθειας απέναντι στις εξελίξεις. Η αναμενόμενη κινητοποίησή τους ενόψει του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου του 2004 δεν πραγματοποιήθηκε. Τίποτε δεν συνέβη απ' όσα εύλογα περίμεναν όσοι είχαν εργαστεί να οδηγήσουν την Τουρκία σε ένα μονόδρομο που της επέβαλλε αποφάσεις. Η Τουρκία βγήκε από τη στενωπό χωρίς καμία αντίδραση.

Ο κ. Καραμανλής ολοκλήρωσε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 16-17 Δεκεμβρίου 2004 την εγκατάλειψη της στρατηγικής του Ελσίνκι. Με την παρ. 20 των συμπερασμάτων αποδέσμευσε την έναρξη διαπραγματεύσεων με την Τουρκία από μια δεσμευτική προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο σε συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα, όπως όριζε το Ελσίνκι, υποβιβάζοντάς την σε ένα αβέβαιο «εφόσον απαιτείται». Μια συμπεριφορά ανεξήγητη, γιατί το Ελσίνκι τού παρείχε τη δυνατότητα, χωρίς να προκαλέσει τριβές με τους εταίρους μας, να αρνηθεί οποιαδήποτε έκπτωση από τα κεκτημένα της Ελλάδας στο πλαίσιο της Ένωσης.

Έτσι ματαιώθηκε η ολοκλήρωση μιας στρατηγικής που εποικοδομητικά αλλά και ρεαλιστικά πίεζε να κλείσει η τελευταία μεγάλη εθνική εκκρεμότητα με την Τουρκία που τόσα μας έχει στοιχίσει επί δεκαετίες.